

Posibile explicații ale reușitei sistemului educațional finlandez sau despre reflecțiile unui profesor român aflat pentru scurtă vreme în Finlanda

"Un sistem bine gândit poate transforma un elev obișnuit într-unul excepțional."

prof. Mihaela Cristina Gheorghe

Phenomenon based learning sau învățarea bazată pe fenomen, nu include un set strict de reguli, ci mai degrabă o combinație a celor mai noi tehnici pedagogice, a unor modele de bune practici, susținută de cercetările actuale, în domeniul educației. Prin această abordare, elevul observă un scenariu sau un fenomen din viața reală, un eveniment sau o situație actuală - și o analizează printr-o abordare interdisciplinară. Procesul presupune o investigație condusă de elev, el jucând un rol primordial în identificarea lacunelor din cunoștințele proprii pe care dorește să le completeze.

Phenomenon based learning învățarea bazată pe fenomen și predarea, în egală măsură, constă în observarea unor fenomene holistice și autentice din lumea reală, împărtășite ulterior, în comunitatea de învățare. Observația nu se limitează la un singur punct de vedere; fenomenele sunt studiate în mod holistic din diferite puncte de vedere, trecând granițele dintre subiecți în mod natural și integrând diferite subiecte și teme.

În predarea bazată pe fenomen, înțelegerea și studierea fenomenului pornește prin adresarea de întrebări sau prin a ridica probleme (de exemplu, *de ce un avion zboară și rămâne în aer?*). Astfel, învățarea bazată pe fenomen este învățarea bazată pe problematizare, prin care elevii găsesc împreună răspunsuri la întrebările sau problemele ridicate cu privire la un fenomen care îi interesează, iar informațiile și abilitățile dobândite, pot fi aplicate direct de către subiecți și în afara sălii de clasă. Învățarea bazată pe fenomen are loc într-un cadru colaborativ (de exemplu, elevii lucrează în echipe) se susțin teoriile de învățare socio-culturală, în care informația nu este privită doar ca un element intern al unui individ; în schimb ci ca parte a unui context social.

Proiect Erasmus+

Dezvoltarea Colegiului Tehnic "Gheorghe Asachi" prin strategii inovatoare de management și de predare
2016-1-RO01-KA101-023552.

Tehno (Logically) Motivated Teachers for Techno (Logically) Motivated Students

Abordarea bazată pe fenomen sprijină, în special, învățarea bazată pe probleme, învățarea pe baza proiectelor și portofoliilor în instituțiile de învățământ, precum și punerea lor în practică. Cel mai important, în cadrul acestei abordări a învățării este că elevii lucrează împreună cu profesorii pentru realizarea unor proiecte, spre deosebire de primirea pasivă a cunoștințelor de la educatori. De exemplu, întrebările, ideile și teoriile elevilor servesc drept puncte de plecare atunci când conceptualizează și planifică eseuri sau prezentări. Mai mult decât atât, elevii au contribuție nu numai la planificarea sesiunii de cursuri PBL, dar și la autoevaluare. Pe întreaga durată a unui proiect, care este, în mod obișnuit, de câteva săptămâni, elevii își asumă responsabilitatea pentru propria învățare și împărtășesc noi perspective cu colegii lor de clasă.

Abordarea bazată pe fenomen poate spori semnificativ autenticitatea învățării. În acest context, autenticitatea culminează cu faptul că procesele cognitive ale elevului (procesele de gândire) sunt autentice - într-o situație de învățare, procesele cognitive ale cursanților corespund proceselor cognitive necesare în situația actuală în care se utilizează informația / abilitățile. Autenticitatea este o cerință esențială pentru transferul și aplicarea practică a informațiilor. De

Proiect Erasmus+

Dezvoltarea Colegiului Tehnic "Gheorghe Asachi" prin strategii inovatoare de management și de predare
2016-1-RO01-KA101-023552.

Tehno (Logically) Motivated Teachers for Techno (Logically) Motivated Students

multe ori, s-a spus că "nu poți învăța să conduci o mașină doar cu ajutorul stiloului și a hârtiei" de aceea **Phenomenon based learning** presupune o comunicare autentică, prin care informațiile trebuie aplicate și mesajele trebuie transmise în mod clar și inteligibil unei alte persoane.

Sistemul de învățământ finlandez, recunoscut ca fiind cel mai bun din lume, va cunoaște în următorii ani una dintre cele mai radicale reforme a sistemului educativ. Finlanda are cel mai ridicat nivel de trai din lume și cel mai eficient sistem educativ. Finlanda atrage atenția lumii atunci când se constată că elevii săi obțin constant poziții de top la testele PISA – teste internaționale menite să verifice nu atât cunoștințele tinerilor, cât mai ales modul cum aceștia gândesc. Cum se face că finlandezii se plasează consecvent pe primele locuri la testările educaționale internaționale? Nu este de mirare. Sunt mai multe explicații pentru aceste performanțe.

Una dintre ele este abordarea interdisciplinară a educației. În loc să se concentreze pe segregarea subiectelor, a materiilor clasice cum ar fi matematica, știința, istoria, noile reforme **phenomenon based learning**, solicită școlilor să includă mai multe unități pe an care să implice învățarea unui singur fenomen/temă - cum ar fi Uniunea Europeană - prin abordare interdisciplinară. Aceste schimbări nu vor elimina materiile, ci le vor completa la nivel de arie curriculară.

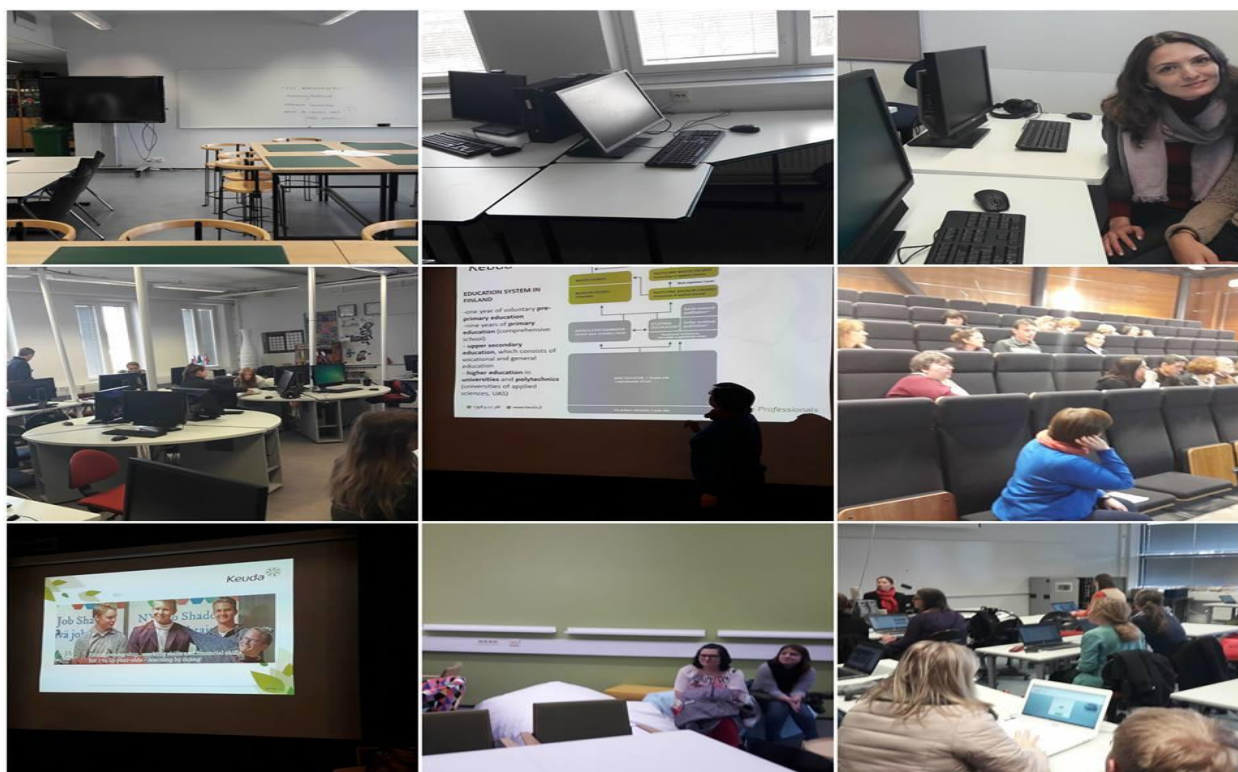

Proiect Erasmus+

Dezvoltarea Colegiului Tehnic "Gheorghe Asachi" prin strategii inovatoare de management și de predare
2016-1-RO01-KA101-023552.

Tehno (Logically) Motivated Teachers for Techno (Logically) Motivated Students

Cu un sistem de învățământ în care 93% dintre absolvenții de liceu promovează examenul de bacalaureat, în care peste 65% dintre liceeni ajung la facultate și în care doar 10% dintre cei care își doresc să devină profesori ajung la catedră, Finlanda este prima țară care face pasul următor: adaptează educația la realitățile lumii în care trăim. Astfel, în anii următori, în orarul elevilor din Finlanda nu vor mai apărea materii precum literatură, geografie, matematică sau istorie, ci teme sau fenomene. De exemplu, un adolescent care urmează cursurile unei școli profesionale ar putea urma lecții pentru a deveni ospătar care vor include elemente de matematică, comunicare și scris, precum și limbi străine pentru a-i putea servi și pe clienții străini. Pe de altă parte, elevii de la liceele teoretice vor aborda teme ample cum este, de exemplu, Uniunea Europeană, care va combina elemente de economie, istorie (a țărilor membre), limbi străine și geografie, potrivit *The Independent*.

Înlocuirea materiilor clasice nu este însă singura modificare. Reforma vizează și “desființarea” sălii de clasă tradiționale în care elevii stau în bănci pasivi, ascultându-și profesorii și așteptând să li se pună întrebări. În anii următori se va pune în practică o abordare

Proiect Erasmus+

Dezvoltarea Colegiului Tehnic "Gheorghe Asachi" prin strategii inovatoare de management și de predare
2016-1-RO01-KA101-023552.

Tehno (Logically) Motivated Teachers for Techno (Logically) Motivated Students

care pune mai mult accent pe colaborarea dintre profesori și elevi, care vor lucra în grupuri mici pentru a rezolva diverse probleme prin care își vor îmbunătăți abilitățile de comunicare.

Promotorii acestei idei consideră că schimbarea reprezintă de fapt o adaptare a educației la felul în care a evoluat lumea în care trăim, în condițiile în care pentru finlandezi principala menire a școlii este de a-i pregăti pe copii pentru viitor: "Ceea ce avem nevoie acum este un altfel de educație care să-i pregătească pe oameni pentru viața profesională. Tinerii folosesc în acest moment computere destul de performante. În trecut, băncile aveau o mulțime de funcționari care făceau calcule, lucru care s-a schimbat total astăzi. Prin urmare trebuie să facem schimbări în educație care sunt necesare industriei și societății moderne", a explicat Pasi Silander, directorul de dezvoltare al orașului Helsinki.

Până în 2020, în toate școlile din Finlanda se va preda după noua metodă, în timp ce în România, educația rămâne un domeniu subfinanțat, în care nu s-a găsit încă o strategie coerentă pentru simplificarea programelor și în care manualele digitale, impuse de noile realități sociale, au reprezentat o adevărată problemă. Performanțele elevilor, atât ale celor de gimnaziu, cât și ale celor de liceu sunt foarte slabe. La testele PISA, România s-a clasat pe locul 46 din 65 de țări participante, iar la bacalaureat sau Evaluare Națională, doar unul din doi elevi reușesc să obțină o notă de trecere. Una dintre cauzele acestor rezultate este programa încărcată. O altă problemă a sistemului de învățământ românesc o reprezintă resursa umană. Salariile foarte mici, de 900 -1.000 de lei pentru debutanți, fac din învățământ un domeniu neatractiv pentru studenții foarte buni care se reorientează pentru că vor salarii mai mari.

În Finlanda, lucrurile sunt total diferite. Reforma sistemului de învățământ finlandez a început în urmă cu 40 de ani, dar metodele au fost mereu îmbunătățite și adaptate la evoluția societății. În Finlanda, învățământul este gratuit pentru cei care optează pentru sistemul de stat, indiferent că vorbim de sistemul preuniversitar sau universitar. Curricula națională este mai degrabă orientativă, există un singur test național, iar profesori ajung numai cei mai buni studenți, această meserie fiind foarte apreciată și mai bine plătită decât în cazul altor categorii sociale (salariile sunt între 2.000 și 6.000 de euro). Relația dintre profesori și elevi se bazează pe comunicare deschisă și pe colaborare. Orele de curs sunt puține, scurte (45 de minute) și eficiente, iar temele pentru acasă nu depășesc 30 de minute. Elevii pot alege, încă din școala primară, materii opționale în funcție de aptitudinile și pasiunile lor. Sistemul este unul egalitarist, oferă șanse oricărui elev, indiferent de mediul socio-cultural din care acesta provine.

Proiect Erasmus+

*Dezvoltarea Colegiului Tehnic "Gheorghe Asachi" prin strategii inovatoare de management și de predare
2016-1-RO01-KA101-023552.*

Tehno (Logically) Motivated Teachers for Techno (Logically) Motivated Students

În România, în ciuda unor eforturi, apartenența la mediul rural sau la grupuri sociale defavorizate este încă asociată cu dezavantaje majore. Școala românească nu îi ajută suficient pe copiii săraci. Grupurile vulnerabile social continuă să fie și dezavantajate social. În plus, infrastructura și resursele educaționale sunt de foarte slabă calitate. Școlile au o arhitectură de secol al XIX-lea, multe dintre ele sunt ridicate în secolul al XIX-lea. (82% dintre clădirile școlare sunt ridicate înainte de 1970 și nu mai îndeplinesc cerințele de pregătire actuale. Performanțele olimpicii români nu sunt o oglindă a sistemului.

Secretele succesului sistemului educațional finlandez pe scurt:

- Sistemul educativ este sprijinit de stat și se află în raport cu economia și societatea prezentă și viitoare.
- Sistemul educativ este 100% finanțat de stat.
- Educația este echitabilă – există cu adevărat egalitatea de șanse.
- Școlile sunt noi, moderne, dotate cu mijloace tehnice moderne.
- Profesorii preferă să se concentreze asupra elevilor care întâmpină dificultăți și nu asupra ridicării performanțelor celor foarte buni.

Proiect Erasmus+

Dezvoltarea Colegiului Tehnic "Gheorghe Asachi" prin strategii inovatoare de management și de predare
2016-1-RO01-KA101-023552.

Tehno (Logically) Motivated Teachers for Techno (Logically) Motivated Students

- Elevii foarte buni sunt pregătiți să îi antreneze și să-i sprijine pe cei cu nevoi speciale.
- Diferența dintre cele mai slab și cel mai bun elev este cea mai mică din lume.
- Profesorii finlandezi sunt absolvenți de studii postuniversitare.
- Tinerii sunt pregătiți cu responsabilitate pentru cariera didactică, sunt foarte bine remunerați, au libertate în pregătirea lecțiilor și alegerea resurselor.
- Sistemul este foarte puțin încorsetat de reguli și norme.
- Elevii și profesorii se adresează unii altora folosind prenumele.
- Sistemul de învățământ nu suprasolicitează copilul.
- Elevii nu au uniforme, nu au societăți sau clase/grupuri de excelență, nu sunt într-o relație de subordonare față de profesori.
- Sunt foarte puține teste obligatorii și standardizate.
- Admiterea la facultate nu este o dramă nici pentru tineri, nici pentru părinții lor.
- Profesorii petrec doar 4 ore pe zi în sala de clasă și alocă 2 ore pe săptămână pentru „dezvoltare profesională”.
- Curricula națională are doar caracter orientativ.
- 93% dintre elevi sunt absolvenți de liceu.
- 66% dintre elevi urmează studii superioare – cel mai mare procent din Europa.

Sistemul de valori al finlandezilor are la bază educația și nu acumularea de bunuri. Acest lucru este valabil pe tot parcursul vieții, când, arată statisticile, adulții preferă să cheltuiască banii pe un program de educație continuă decât să achiziționeze ultimul telefon scos pe piață. Este un sistem de valori format în familie, consolidat în școală, pus apoi în slujba țării.

Proiect Erasmus+

*Dezvoltarea Colegiului Tehnic "Gheorghe Asachi" prin strategii inovatoare de management și de predare
2016-1-RO01-KA101-023552.*

Tehno (Logically) Motivated Teachers for Techno (Logically) Motivated Students